

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME
DE VLAAMSE MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Eindrapport RUIM(TE).DENKEN.ZELZATE

Samenvatting

In opdracht van de Vlaamse minister Mobiliteit en Openbare Werken werd een “Conceptuele Ontwerpoefening Zelzate” opgestart door het Project Gentse Kanaalzone. Het eindrapport RUIM(TE).DENKEN.ZELZATE werd opgeleverd in december 2023. Het subregionaal overlegovergaan SRO Project Gentse Kanaalzone heeft over dit eindrapport advies uitgebracht aan de Vlaamse Regering.

De Vlaamse Regering neemt kennis van het eindrapport RUIM(TE).DENKEN.ZELZATE en het advies van het SRO.

De bevoegde ministers zullen de betrokken administraties gelasten om in overleg een plan van aanpak uit te werken om de nodige onderzoeken en planprocessen op te starten, in dialoog met de bevoegde Nederlandse overheid en rekening houdende met de onderlinge samenhang tussen de verschillende projecten.

1. SITUERING

Het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV) selecteert Gent – Terneuzen als een grensoverschrijdend stedelijk en economisch netwerk dat structuurbepalend is op Vlaams niveau. Het RSV ambieert o.a. het doortrekken van de spoorlijn L204 op de oostelijke oever van het kanaal Gent-Terneuzen. De E34, onderdeel van het Europese TENT-T netwerk wordt beschouwd als de voornaamste verbinding over de weg tussen de zeehavens van Zeebrugge, Gent en Antwerpen. Er zijn ook vragen voor een havenspoorlijn langs de E34. Een aantal van deze infrastructuren zijn relevant in het functioneren van de as Antwerpen – North Sea Port – Zeebrugge in een oost-west relatie alsook de as Rotterdam – North Sea Port – Parijs in een noord-zuid relatie.

Ter hoogte van de gemeente Zelzate komen mogelijk heel wat te (her)ontwikkelen infrastructuren samen: R4WO, pijpleidingen, 380 kV, spoorprojecten (Rail Gent Terneuzen, Trein Gent Terneuzen, Havenspoorlijn,...), kanaalaanpassingen, een nieuwe verdiepte Zelzate-tunnel in de E34, ... Deze ontwikkelingen hebben ook een grensoverschrijdende impact en zoeken veelal dezelfde fysieke en

planologische ruimte op. Zelzate en omgeving vormen hierdoor een belangrijke energie- en mobiliteitsknoop, een connector van verschillende modi, met een cruciaal belang voor de modal shift en de energietransitie binnen de Vlaamse en Nederlandse havens.

Om te zorgen voor een integrale en samenhangende visie over alle mogelijk te (her)ontwikkelen infrastructuren en ruimtelijke ontwikkelingen in de omgeving van Zelzate, die kan dienen als basis voor concrete plannings- en vergunningsdossiers met betrekking tot deze infrastructuren, heeft de minister van Mobiliteit en Openbare Werken aan het Project Gentse Kanaalzone¹ de opdracht gegeven om alle ruimtevragen in en rond Zelzate in kaart te brengen en een conceptuele ontwerp oefening te maken voor een toekomstig multimodaal infrastructuur landschap. Ook in de omgeving en verschillende stakeholders leeft de vraag naar een samenhangend toekomstbeeld, met leefbaarheid als een essentieel uitgangspunt.

2. CONCEPTUELE ONTWERPOEFENING ZELZATE

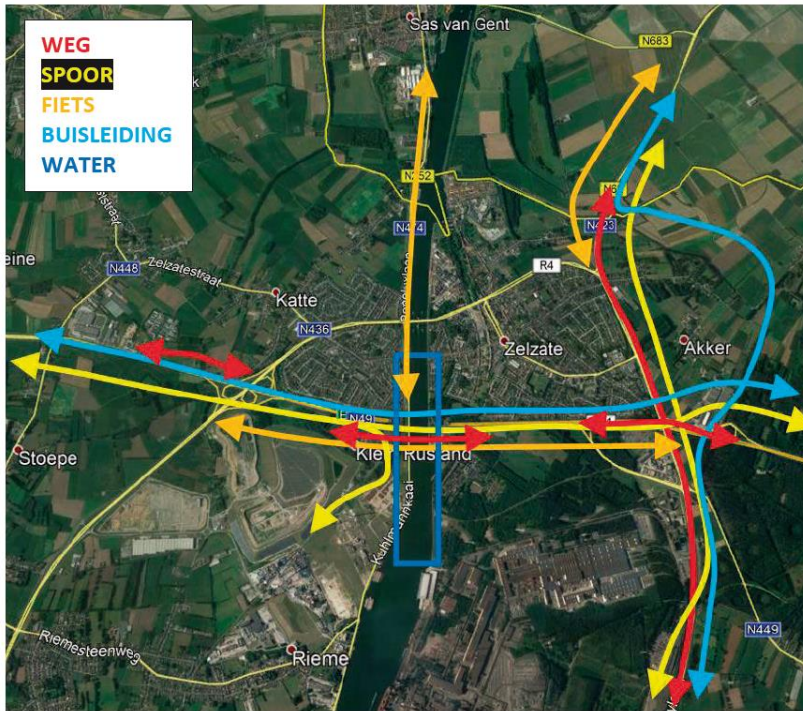
Het Project Gentse Kanaalzone stelde een tijdelijke vereniging van de studiebureaus BUREAU PALMBOUT – URBAN LANDSCAPES en Transport & Mobility Leuven, aangevuld met het communicatiebureau Billie Bonkers aan voor de Conceptuele ontwerp oefening Zelzate (COZ).

De ontwerp oefening ging van start in mei 2022 met een zo breed mogelijke inventarisatieronde bij alle partners met de bedoeling om zo veel mogelijk data naar boven te halen. Deze eerste stap vormt de basis om in najaar 2022 de eerste ontwerp scenario's te ontwikkelen. De ontwerp scenario's werden toegelicht en besproken in het voorjaar 2023. Tegelijkertijd werd advies gevraagd aan alle partners. Deze eerste ontwerp fase en de verschillende adviezen vormden basis voor een tussentijds rapport dd. mei 2023. Op basis van het tussentijds rapport is het ontwerp team verder aan de slag gegaan in het ontwikkelen en verfijnen van definitieve scenario's als basis voor het eindrapport.

Elke processtap werd steeds toegelicht aan en besproken met een brede groep stakeholders (Vlaamse overheid, Zelzate, infrastructuur ontwikkelaars / beheerders, belangenverenigingen en North Sea Port), het college van burgemeester en schepenen Zelzate en een klankbordgroep met bewoners. Ook werd er terugkoppeling georganiseerd binnen de reguliere overlegorganen van het Project Gentse Kanaalzone.

Het eindrapport RUIIM(TE).DENKEN.ZELZATE werd opgeleverd in december 2023 (zie bijlagen) en vormt de vertaling van de inzichten van het ontwerp team in het duiden van de verschillende scenario's. Het eindrapport COZ presenteert mogelijke toekomstige inpassingen van het infrastructuur landschap door verschillende scenario's te verkennen. Hierbij wordt gestreefd naar een 'geen spijt' benadering, waarbij voldoende ruimtelijk en planologisch comfort wordt nagestreefd voor diverse infrastructuuropgaven in combinatie met een verhoogde leefbaarheid.

¹ Het Project Gentse Kanaalzone is het subregionaal overlegorgaan (SRO) voor het Gentse zeehavengebied in uitvoering van artikel 28 van het decreet van 2 maart 1999 houdende het beleid en het beheer van de zeehavens.

Schematische voorstelling van de verschillende infrastructuuropgaven

WEG

- R4WO
- Nieuwe Zelzate tunnel
- Bijzonder economisch knooppunt (BEK) Zelzate - Assenede

SPOOR

- RGT / TGT: verlenging L204
- Havenspoorlijn L77 – E34 met inbegrip van spoortunnel en vertakking naar L55 en L204

FIETS

- Fietssnelweg Tractaatweg
- Fietssnelweg Zelzate - Sas van Gent
- O-W verbinding Zelzate: Debbautshoek - kern

NUTS- en BUISLEIDINGEN

- 380 kV
- O₂, H₂, CO₂...

WATER

- Kanaalaanpassing

Op basis van de inventarisatieronde is gebleken dat het spanningsveld tussen te (her)ontwikkelen infrastructuren en de omgeving zich nadrukkelijk manifesteert binnen twee corridors. Voor beide corridors werden verschillende scenario's onderzocht en ontwikkeld:

- Corridor Oost – R4 Oost tussen de grens en de E34
 - o Scenario spoor en R4 verdiept
 - o Scenario spoor verhoogd en R4 verdiept
 - o Scenario maximaal oost - spoor en R4 op maaiveld
- Corridor Zuid – E34
 - o Scenario uitbuigen
 - o Scenario gestrekt

Het eindrapport RUI(M)TE).DENKEN.ZELZATE beoogt een langetermijnvisie te bieden op alle mogelijke herontwikkelingen en grensoverschrijdende infrastructuren. Sommige plannen zijn concreet, terwijl andere nog in een verkennende fase zitten en geen deel uitmaken van vastgesteld of begroot beleid. De timing en zekerheid van uitvoering van deze infrastructurele ingrepen zijn onduidelijk, en verder onderzoek en aannames zijn noodzakelijk. Zowel concrete als verkennende plannen zijn in deze studie meegenomen. Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling om op basis van dit eindrapport één voorkeursscenario te prioriteren. Dit was niet de initiële vraagstelling. Het maken van definitieve keuzes is slechts mogelijk op basis van meer gedetailleerd onderzoek waaronder milieueffectenrapportage (MER), maatschappelijke kosten-batenanalyse en technische studies, die nodig zijn om beleidskeuzes te ondersteunen en alternatieve oplossingsrichtingen te verkennen.

Op basis van de conceptuele ontwerpbeurt wordt vastgesteld dat de verschillende scenario's voor de verschillende infrastructuurprojecten, in het bijzonder binnen de 'Corridor Oost – R4 Oost tussen de grens en de E34', niet realiseerbaar zijn binnen het bestaand planologisch kader.

Het eindrapport RUI(M)TE).DENKEN.ZELZATE werd toegelicht en besproken op de stuurgroep van het SRO Project Gentse Kanaalzone. Vanuit haar opdracht als adviesorgaan aan de Vlaamse Regering heeft het SRO een advies uitgebracht over het eindrapport (zie bijlage), waarbij gevraagd wordt om de nodige onderzoeken en planprocessen op te starten, in dialoog met de bevoegde Nederlandse overheid en rekening houdende met de onderlinge samenhang tussen de verschillende projecten.

Verder vraagt het SRO om de verschillende infrastructuurprojecten gefaseerd en in onderlinge samenhang te realiseren, rekening houdende met de reeds toegezegde budgetten voor Rail Ghent Terneuzen. Tenslotte vraagt het SRO om voor de uitvoering van de verschillende infrastructuurprojecten de noodzakelijke financiële middelen te voorzien in het bijzonder de aanleg van de spoorzoekers R4 en E34 en de ombouw van de R4 ten noorden van de E34.

3. VERDERE AANPAK

De Vlaamse Regering wordt gevraagd akte te nemen van het eindrapport van de conceptuele ontwerp oefening RUIM(TE).DENKEN.ZELZATE en het advies van het SRO.

De bevoegde ministers gelasten de betrokken administraties om in overleg een plan van aanpak uit te werken om de nodige onderzoeken en planprocessen op te starten, in dialoog met de bevoegde Nederlandse overheid en rekening houdende met de onderlinge samenhang tussen de verschillende projecten.

Voor wat betreft de overige vragen die het SRO stelt aan de Vlaamse Regering, deze zullen desgevallend na afloop van de planprocessen via de geëigende procedures verder opgenomen worden.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme

Zuhal DEMIR

De Vlaamse minister van Mobiliteit en Openbare Werken,

Lydia PEETERS